

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Auctoris de prædestinatione sententia. Memb. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

non, vnus eorum conuertitur, alter non item.

Ex eodem capite affirmatus, quod auxilia præuenientis gratiæ efficacia sint, aut inefficacia ad conuersionem, pendere ab eodem influxu arbitrio proprio.

Quod item vnus cum æquali auxilio gratiæ præuenientis, aut cum æqualibus aliis donis, postquam est iustificatus, intensius aut remissiùs operetur, feruentius aut tepidiùs, eaque de causa is, qui intensè, ac feruidè operatur, dignus efficiatur, cui plura peccata quoad penam remittantur, & cui tribuantur dona, quæ à seignibus auferuntur, utique ab influxu ipsi arbitrio proprio emanant: rationeque illius dicuntur magis, aut minus strenuè uti gratia, itémque ea nobis oblata velle uti, aut nò uti, adhibendo aut suspendendo talem influxum nobis proprium.

Ratione autè huius influxus nobis proprii Bernardus sermone de eo quod legitur in Iob: *In sex tribulationibus, &c. dixit: Quod in nobis minus est, ipse supplet* (Deus scilicet) *modicum tamen illud, quodcumque nostrum est, non patitur reseruari.* Et Concilium Tridentinum, sess. 6. cap. 5. dixit: *Præ ita tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abicere potest.*

MEMBRVM XI.

Autoris de prædestinatione sententia.

IACTO fundamento circa effectum prædestinationis duobus membris præcedentibus constituto, sequentibus conclusionibus quid de æterna Dei prædestinatione censendum videatur, explicemus.

*Prima con-
clusio.
Prædesti-
natio quid
sit.*

Sit ergo prima conclusio. Ratio ordinis, ac mediocritatis, quibus Deus per scientiam naturalem, & mediam inter liberam, & merè naturalem, præuidit creaturam aliquam mente præditam peruenituram in vitam æternam, cum proposito determinatione uel diuinæ voluntatis ex parte sua id executioni mandandi, est prædestinatio talis creaturæ. Hæc ex dictis, præsertim artic. 1. est manifesta.

*Secunda con-
clusio.
Certitudo
prædestina-
tionis unde.*

Secunda conclusio. Licet adultus ita prædestinatus, certò, hoc est, absque vlla Dei deceptione, vitam æternam consequetur: certitudo tamen non est ex parte mediocritatis, effectusque prædestinationis, sed ex parte diuinæ præsentia, qua Deus altitudine illimitatæ perfectione sui intellectus, supra id quod natura rei habet, certò cognoscit prædestinatum taliter pro sua libertate cooperaturum per suum arbitrium, ut eisdem mediis in vitam æternam re ipsa debeat peruenire: cum tamen, si velit, possit re ipsa ita operari, ut neque ea media, effectusque prædestinationis in rerù natura existant, neque ipse in vitam æternam perueniat. Itaque cum secundum se sit incertum, à libertateque proprii arbitrii creati pendeat, prædestinatum in eo ordine rerum, in quo Deus eum statuit collocare, tali modo cooperaturum cum auxiliis, quibus eum decreuit adiuuare, ut & effectus totus prædestinationis existat, & ille per eum in vitam æternam perueniat: Deus altitudine sui intellectus, ante illi actum suæ voluntatis, certò nouit, quid pro libertate arbitrii illius & futurum: cogniturus quidem contrarium, si, ut potest, contrarium esset re ipsa futurum: accidentèque determinatione diuinæ voluntatis, qua in tali ordine rerum eum collocare, taliaque auxilia illi donare statuit, remansit eo ipso prædestinatus. Hæc omnia tum ex fundamèto duo-

A bus membris præcedentibus iacto, tum ex iis, quæ quæst. 14. artic. 13. & quæst. hac, & præcedente fusè sunt explicata notissima sunt. Vnde D. Paulus 1. ad Timoth. 1. ad hoc caput certitudinem diuinæ prædestinationis reduxit, dicens: *Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc* (quo videlicet certum ac firmum redditur) *notus Dominus qui sunt eius.* Dum verò addit: *Discedat ab iniquitate omnis, qui inuocat nomen Domini. In magna autem domo, non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: & quedam quidem in honorem, quedam autem in contumeliam, subiungentque: Si quis ergo emundauerit se ab istis, erit vas in honorem, sanctificatum, & utile Domino, ad omne opus boni paratum: clarè ostendit, nihil omnino firmo prædestinationis fundamèto impediende, in potestate cuiusque adulti, dum in militante Ecclesia versatur, esse positum, emundare se, fierique vas in honorem: aut seipsum peccatis coinquinare, & in contumeliam æternam vas aptum reddere.*

Porro ex his facile cuius intelligit, in sensu diuino, prædestinatum adultum ad eum sensum posse vitam æternam non consequi, quòd nihil omnino impediende æterna Dei prædestinatione antecedit, nullamque omnino, vel donis, vel cooperatione diuina (quæ illius sunt effectus) necessitatem arbitrio prædestinati inferentibus, perinde sua innata libertate ita agere potest, ut sempiternam incurrat miseriam, ac si nulla antecessisset prædestinatio. In sensu verò composito, ea quidem ratione non posse amittere sempiternam felicitatem, quia hæc duo coherere non possunt, nimirum, ut ille prædestinatus sit, & sempiternam felicitatem amittat, & quia, si ille, ut potest, ita abusus esset suo arbitrio ut sempiternam amitteret felicitatem, neque Deus præficeret illum per media, quæ ex sua parte illi statuit conferre, perueniturum in vitam æternam: nec proinde voluntas conferendi talia media completeret rationem prædestinationis, sed solum prouidentia comparatione vitæ æternæ: nò verò ea ratione, quasi vel præexistens prædestinatio, vel dona & cooperatio diuina, quæ illius sunt effectus, vllam arbitrio prædestinati operandi eo modo, ut vitam æternam consequatur, inferant necessitatè. Id enim, & cum fide Catholica, & cum libertate arbitrii, quæ, etiam præexistente æterna Dei prædestinatione quorundam hominum & reprobatione cæterorum, illæsa manet, proculdubio pugnaret, ut ex iis, quæ quæst. 14. artic. 13. & tota hac, & præcedente quæstione dicta sunt, erit manifestum.

E Ex his omnibus vterius patet, quam ratione prædestinatio æterna prædestinatione adulti libertas eisdem, tum ut vitam æternam assequatur, tum ut in æternam deueniat miseriam, coherere. Etenim in concilianda libertate arbitrii cum æterna prædestinatione non alia difficultas est, quam in eadem libertate cum diuina præsentia futurorum concilianda. Vt enim explicatum est, in æterna prædestinatione non alia est certitudo, quòd prædestinatus sempiternam sit beatitudinem consecuturus, quam quæ est in diuina præsentia, qua Deus certò cognouit, eum, cui talia, vel talia auxilia, ac media ex æterna dispositione præparauit, perueniturum in vitam æternam: esto, si velit, possit re ipsa ad eam non peruenire: porro libertatem arbitrii creati, contingentiæque rerum omnium coherere cum certitudine diuinæ præsentia, fusè, & ni fallimur, perspicuè ostendimus quæst. 14. artic. 13. disput. 13. & sequentibus.

Tertia conclusio. Certitudo, quòd paruuli prædestinati

*Prædestina-
tio in sensu
diuino dam-
nari quæ-
rit possit, &
in composito
non possit
liberari.*

*Prædesti-
natio, & liber-
tas arbitrii
conciliantur.*

*Tertia con-
clusio.*

*Prædesti-
natio par-
vulorum cer-
titudine non est
ex certitudi-
ne medi-
um, sed præscien-
tia diuina.*

destinati vitam æternam consequentur, non est ex certitudine medi-
orum, effectusque prædestinationis, qui in se nõ est certò futurus: sed ex certitudine di-
uinæ præscientiæ, qua Deus altitudine sui intelle-
ctus, quod in se est incertum, potestque non esse, cognouit certò futurum. Probatu-
r primò, quoniam si Adam in statu innocentie, vt potuit, non peccasset, fortè alia fuisset series hominum, qui nascerentur, ac nunc est, mutatis tot circumstantiis, quot propter casum primorum parentum, quoad cursum naturæ, mutatae sunt, vt infra in tractatu de opere sex dierum dicemus. Atque, esto fuissent iidem numero homines, nullus tamen sine vsu rationis consequeretur vitam æternam, nullus item in Christo, & per Christum, hoc est, per dona quæ ille nobis promeruit, esset prædestinatus, sed per donum iustitiæ originalis, longèque alia diuersa dona ab eis, per quæ paruuli prædestinati beatitudine potiuntur: cum ergo, quòd Adam fuerit peccator, non aliam haberet certitudinem, quàm in diuina præscientia, qua peccatum, quod ille vitare potuit, Deus certò cognouit: fit, vt certitudo, quòd paruuli prædestinati salui fiant per ea media, per quæ Deus ex æternitate eos saluos esse voluit, non sit ex certitudine medi-
orum, effectusque prædestinationis secundum se, sed ex certitudine diuinæ præscientiæ. Secundo, quòd paruuli prædestinati salutem per ea media consequantur, per quæ à Deo prædestinati sunt, penderet ex eo quòd nascerentur, nec moriantur antequam remedium contra originis peccatum ipsis applicetur, atque ex eo quòd ad vsum rationis non perueniant: at seclusa præscientia, qua Deus ex altitudine sui intellectus certò cognoscit hæc omnia futura, nihil horum est certum, quin potius, nihil impediens diuinæ præscientiæ, singula secundum se sunt contingentia, potueruntque non euenire: quandoquidem potuerunt eiusmodi paruuli non nasci, parentibus, auis, proauis, & cæteris vsque ad Adamum, non contrahentibus, vel non concurrentibus ad generationem: variisque aliis de causis impediri potuit eorum conceptio, & natiuitas in vteris matris, potuerunt etiam mori, antequam remedium contra peccatum appliceretur, orto bello, aut rixa, multisque aliis de causis: potuit item eis remedium contra peccatum non adhiberi, cum liberè fuerit adhibitum: multi præterea eorum potuerunt ad vsum rationis peruenire, qui propter varias causas, quæ impediri poterant, ad eum non peruen-
erunt: seclusa ergo certitudine diuinæ præscientiæ, nulla est certitudo in mediis, effectusque prædestinationis paruulorum, quòd ad vitam æternam perueniant. Atque hæc eadem similiter confirmat, neque in effectibus prædestinationis adultorum vllam esse certitudinem de consequenda beatitudine, seclusa certitudine diuinæ præscientiæ.

*Quarta con-
clusio.
Prædestina-
tio adulti,
qui ad in-
ternum effectum,
nullam ha-
bet causam ex
parte præde-
stinati, sed in
sola Dei vo-
luntate con-
sistens est.*

Quarta conclusio: Prædestinatio adulti, quoad suum integrum effectum, nullam habet causam ex parte ipsius prædestinati, sed tota ea in Dei voluntatem misericorditer prædestinantis tamquam in causam reducenda est. Sub integro effectu prædestinationis comprehendi volumus, non solum effectus omnes supernaturalis ordinis gratiæ, incipiendo à prima vocatione interna ad fidem, vsque ad consequutionem vitæ æternæ, sed etiam media omnia alia, quibus in vitam æternam adiuatur ac perducitur: vt vocationem externam, natum esse tali tempore, ex his, atque inter hos potius quàm inter alios, cum tali complexione, &c. denique collocatum esse potius in ea parte ordinis rerum & circumstantiarum, in qua Deus præuidebat illum li-

berè in vitam æternam peruenturum, quàm in alia eiusdem ordinis, vel in eadem variatis taliter circumstantiis, vt res contrario modo accidisset, aut in quacumque alia infinitorum ordinum, quos Deus potuit creare, in qua, si poneretur, præuideret eum à sempiterna felicitate in extremam miseriam propria libertate declinaturum: horum enim omnium effectuum nulla datur causa ex parte prædestinati.

Etenim si daretur causa, vel illa præcederet integram hanc effectuum collectionem, vel concomitaretur eam, vel subsequeretur, saltem aliquam illius partem. In primis præcedere non potest: quippe cum ex parte prædestinati nihil possit designari, quod integrum hunc effectum antecedit. Vltimo namque liberi arbitrij, qui potissimum fortè posset designari, aduenit post eiusmodi prædestinati natiuitatem cum tali complexione, tali tempore, ex his parentibus, concurrentibus multis aliis circumstantiis, imò est non solum post collocationem illius in eo ordine rerum, sed etiam postquam in eo ad vsum rationis pertinet. Præterea, ipse integer vsus liberi arbitrij, vt est à Deo per hæc omnia dona & beneficia tam naturalia, quàm supernaturalia, comprehenditur in integro effectu prædestinationis, tamquam pars quædam illius, vt supra dictum est: ergo non datur causa antecedens integrum effectum.

Deinde non potest esse concomitans totum effectum: eum ostensum sit, quicquid ex parte prædestinati posset designari, esse post multa alia eiusdem effectus. Deinde quia membrum latè ostensum est, bonum vsus liberi arbitrij, etiam illum, qui in adultis natura antecedit dona fidei, spei, caritatis, & primæ gratiæ, nulla ratione fuisse causam, rationemve prædestinationis, quoad illius integrum effectum, etiam supernaturalem, quasi pro ratione illius vsus præuisi Deus conferre constituerit sua omnia dona, & auxilia ad salutem, idemque fuerit velut mensura & regula, ob quam hos potius, quàm alios, prædestinauerit: imò verò ostendimus, Deum, nemini interim statuendo denegare auxilia, quæ facienti totum, quod in se est, essent satis ad salutem, distribuere constituisse prout voluit sua dona & auxilia, tam naturalia, quàm supernaturalia, copiosius quidem vno tempore, quàm alio, nec solum diuersis temporibus, sed etiam vno atque eodem tempore abundantius quibusdam, quàm aliis ea elargitum fuisse: contrariumque probauimus derogare diuinæ gratiæ, pugnarèque apertè eum Scripturis sacris, & quodammodo eum ipsa experientia, vt ibidem plenius diximus.

Quòd denique non possit esse causa subsequens partem effectus prædestinationis, probatur. Quia si vlla esset, maxime totus bonus vsus liberi arbitrij, tam is, qui antecedit primam gratiam, quàm qui consequitur: at supra memb. 4. & 5. apertè comprobatum fuit, eum vsum non fuisse causam, seu rationem, ex parte prædestinati, quare Deus ita constituerit distribuere sua dona, vt hi potius, quàm cæteri, essent prædestinati, nec quare illis talia dona, tam naturalia quàm supernaturalia, eiusmodi bonum vsus præcedentia, voluerit conferre, nec denique quare, decernendo creare has animas hoc potius tempore & loco, quàm alio, in his potius corporibus, quàm aliis, constituerit hos homines potius, quàm alios, in ea parte ordinis rerum & circumstantiarum collocare, in qua præuidebat eos vitam æternam consequuturos. Nihil ergo datur ex parte adulti prædestinati, quòd integri effectus prædestinationis causa sit, sed in Dei voluntatem, tamquam

quam in causam, totum id reducendum est, qui misericorditer unicuique prædestinationis beneficium conferre voluit.

Quod si nomine effectus prædestinationis intelligantur ij, qui ad ordinem supernaturalem gratiæ pertinent, certa quoque esse debet propoſita conclusio. Nec enim vlla ex parte prædestinati datur causa, quæ collectionem talium effectuum antecedit, excepta vna liberrima Dei voluntate. Etenim si aliqua esset causa, maximè bonus vsus liberi arbitrii præuisus: at auxilia gratiæ præuenientis, & excitantis antecedunt totum eiusmodi vsum, qui ab illis, & à libero arbitrio pendet, si ad vitam æternam, saltem tamquam dispositio, conferat. Præterea, quod eiusmodi auxilia maiora sint, vel minora, ac denique talia, qualia necessaria sunt ad efficaciter liberum arbitrium permouendum, & ad perseverandum in gratia ab vltima eius receptione vsque ad finem vite, non nostri meriti est, sed solius voluntatis Dei, præuidentis quantum auxiliij cuique ad vtrumque opus sit necessarium, ac liberè donantis: sæpe enim videmus, eum, qui longo tempore strenuè se gessit, tandem decidere à gratia, & damnari: alios verò qui neque ita præclare se gesserunt, neque ad tantam perfectionem perueniunt, in gratia vsque ad finem vite perseverare, ac subito relurgere à grauiſſimis & diuturnis admodum peccatis, subsequente statim morte ad cælum peruolare, vt de latrone in cruce actò cum Christo Domino sacra Scriptura testatur. Item quòd ex duobus iustis vnus misericorditer præueniatur morte, ne malitia ipsius mutet intellectum: alteri verò vita prorogetur, præuidente Deo illum ruiturum in peccata, & damnandum, vt contigit Sauli, de quo Scriptura affirmat, non fuisse meliorem illo in Israël, sub meritum hominis non cadit: neque pro ratione vsus liberi arbitrii, qui antecedit, aut præuideret futurum, vnum potius, quam alterum, conferatur, sed solum pro libera voluntate & dispositione Dei æterna: quæ omnia, tum ex sese, tum ex dictis in Concordia qu. 14. artic. 13. sunt manifesta: ergo integri effectus prædestinationis ad ordinem gratiæ pertinentis non datur causa ex parte prædestinati adulti, sed in liberam Dei voluntatem, tamquam in causam, est reducendus. Denique hoc ipsum probant aperte ea omnia, quibus memb. 4. & 5. confirmauimus, neque eum bonum vsum liberi arbitrii præuisum, qui primam gratiam saltem natura antecedit, neque eum, qui illam sequitur, causam seu rationem fuisse prædestinationis adulatorum. In conclusione hac, vt à nobis explicata est, conuenimus cum D. Thoma & communiori Scholasticorum sententiâ, quam membro sexto retulimus.

D. Pauli locus exponitur.

Ad ea omnia, quæ hac conclusione dicta sunt, & ad alia similia longè altius respiciens Paulus, quam à nobis explicari valeat, ad Ephes. 1. atque aliis locis, quæ ad calcem memb. 4. retulimus, prædestinationem, effectumque illius in liberam voluntatem Dei refert, dicens: *Qui prædestinauit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum, secundum propositum voluntatis sue, in laudem gloriæ gratiæ sue, in quo nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum eius, qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue, &c.* Vt enim epistola illam intuenti erit manifestum, admiratur Paulus magnitudinem beneficii, quòd ita Deus æterna sua prouidentia res disposuerit, vt inter tot homines, qui & tunc in mundo erant, & ante aduentum Christi fuerunt, se atque alios ministros: Evangelij ex Iudæis, qui Christum venturum sperabant, elegerit, quibus cum tan-

ta plenitudine gratiæ, & donorum, mysterium Christi, reconciliationisque generis humani reuelaretur, vt nuncium Evangelij per orbem perferretur: simul etiam magni facit beneficium eadem prouidentia Ephesis collatum, vt inter tantam hominum multitudinem doctrina Evangelij ad eos perueniret, ab infidelitateque, ac peccatis tot benedictionibus dulcedinis fuerint liberati. Itaque in principio epistolæ in gratiarum actionem prorumpit, quòd tam ipse, quam cæteri Apostoli, quasi forte in Christo prædestinati fuerint, & ad tantum munus cum tanta plenitudine sapientiæ & donorum fuerint electi. Deinde beneficium Ephesis collatum commèdat, nempe quòd ad eos perueniret Evangelium, credentisque signati fuerint Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis. Qua de causa Ephesiorum loco gratias Deo agit, ac petit, vt cognoscant quæ sit spes vocacionis eorum, &c. Deinde in progressu epistolæ exhortatur, vt dignè ambulent in vocatione, qua vocati sunt, & à peccatis abstineant, vt in gratia accepta perseverent, & accrescant. Quòd fit, vt se & alios Apostolos in ea epistola prædestinatos vocet: non verò Ephesios, quos solum affirmat ad fidem, & gratiam vocatos.

Capite etiam nono epistolæ ad Romanos, & Alio D. Pauli loco. duobus sequentibus, admittatur ordinem diuinæ prouidentię, æternumque Dei consilium in distribuendis suis donis prout voluit, in permittenda quorundam ruina, ac in erigendis aliis in toto decursu eius Ecclesię, quæ incepit in Abrahamo, cui Deus promisit Christum ex eius sobole fore nasciturum, & per Christum vsque ad consummationem sæculi continuatur, effectum prædestinationis in diuinam voluntatem, non in rationem aliquam ex parte liberi arbitrii creati desumptam, retulit. Suum verò locum, tum donis Dei, tum libero hominis arbitrio relinquens (vt tria illa capita expendenti erit manifestum) æternum Dei consilium demiratus: tum in eo potius ordine rerum, qui in Abrahamo cepit, & vsque ad consummationem sæculi futurus est, quam quocumque alio eligendo: tum in permittendis ruinis, quas hominum libertate, ac culpa præuidebat futuras, Iudæorum præsertim ex Christi occasione, donec plenitudo gentium intraret: tum denique in distribuendis suis donis, prout ea sapientissimè distribuere constituit: caput vnde cum illa exclamacione tanto, ac tam profundo consilio digna conclusit, dicens: *O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles vię eius? Quis enim cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? Aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei? quoniam ex ipso, & in ipso, & per ipsum sunt omnia: ipsi gloria in secula, Amen.*

Vt verò, quòd ad præsens institutum ex principio, cap. 9. attinet, intelligatur, sciendum est, Paulum illis verbis: *Cum nondum nati fuissent, &c.* nomine Iacob & Esau, non intellexisse tantum duos illos fratres, sed præcipuè populos ex eis propagandos, videlicet, ex vna parte Ecclesiã synagogæ simul cum progenitore suo Iacob, cui Deus tot subsidia in vitam æternam contulit: ex alia verò posterio Esau, vnà cum parente ipso, quibus similia subsidia denegauit, relinquendo eos cum communibus auxiliis, quæ reliquo gentilitio populo nõ negauit. Quòd autè populos illos cum suis progenitoribus D. Paulus intellexerit, non verò sola ipia capita, manifestè potest probari. Primò, quoniam Esau numquã seruauit fratri Iacob, sed Idumæi, posterio Esau, seruierunt posteris Iacob: Paulus autem de iis loquitur,

Quid nomine dicitur fratrum Iacob & Esau per ipsum intellexit D. Paulus.

quitur, de quibus dictum est. *Maiores serviet minoribus.* Secundò, quoniam verbis illis: *Ex vocante dictum est ei, quia maior serviet minori: refert Paulus, quæ Genes. 25. Rebecca matri consulenti respondit Dominus, dicens: Dux sunt gentes in utero tuo, & duo populi ex ventre tuo dividuntur: populusque populum superabit, & maior serviet minori: ubi de populis est sermo.* Sicut autem eo loco, populi illi in stipitibus suis dicuntur esse in utero Rebecca: ita hoc loco, stipitum nomine à Paulo significantur. Tertio, quia verba etiam illa: *Iacob dilexi, Esau odio habui:* quæ ex Malachi. i. refert Paulus, de populis ipsis, non verò de stipitibus solis sunt prolata. Loquens enim Malachias cum Israëliticò populo, ait: *Dilexi vos, dicit Dominus: & dixisti, in quo dilexit nos? Nōne frater erat Esau Iacob, dicit Dominus, & dilexi Iacob, Esau autem odio habui? & posui Seir montes eius in solitudinem, & hereditatem eius in dracones deserti.* Vbi vides, non de dilectione & odio stipitum esse sermōnem, sed de dilectione & odio, quæ in stipitibus cōperant, atque ad posteros, qui suorum capitum nomine significantur, derivata sunt. Adde, quòd Paulus cap. illo 9. & duobus sequentibus, de occultis Dei iudiciis circa decursum Ecclesiæ ab Abrahamò usque ad consummationem sæculi differit. Nempe quòd Ecclesiæ, populūque sibi dilectum, in posteris Abrahami per lineam Isaac & Iacob, non verò per lineam Ismaëlis & Esau elegerit: quòd in adventu Christi maxima pars filiorū Israël, ad quos peculiariter erat missus, corruerit, eorūque loco gentes subintraverint in Ecclesiæ: quòd circa consummationem sæculi, post vocationem, & ingressum gentium in Ecclesiæ, Iudæi etiam sint vocandi, & ad fidem convertendi.

His ita constitutis, intelligitur facillè quid sibi voluerit Paulus in principio, cap. 9. verbis suprà citatis. Docet namque, quòd Deus æterno suo consilio elegerit Isaac, in quo semen vocaretur Abrahamo, atque ad eò ex quo derivaretur Synagoga, & nasceretur Christus, non verò Ismaëlem, sed tam eum, quàm posteros illius cum communibus auxiliis, quæ reliquo gentilitio populo præstitit, reliquerit: quòd item ex duobus filiis Isaac, vno eodemque concubitu genitis, elegerit Iacob natū minorem, ex quo similiter nasceretur Christus, & resurgetur Synagoga, quem itidem, non solum quoad se, sed etiā quoad posteros, dilexerit, singularia alia subsidia tribuendo, quibus tam ipse, quàm plurimi posterorum vitam æternam consequerentur: Esau autem & posteros illius ea ratione odio habuerit (vt disp. 3. dilucidè ostendemus) quòd nihil tale illis voluerit, sed cum communibus reliqui gentilitij populi auxiliis eum reliquerit, prævidendo tam parentem ipsum, quàm totam, aut ferè totam posteritatem, propter ipsorum delicta damnandam, in regressūque filiorum Israël ex Ægypto servituti subiciendam: hæc, in quâ, omnia ait Paulus, ex neutrius operibus fuisse, sed ex vocante, eligente, ac prædicente, quia maior serviet minori, &c.

Illud hoc loco admonendum est, quartam conclusionem propositam minime pugnanæ cum fundamento duobus præcedentibus membris iactò. Etenim in illo fundamento dicebamus, liberum arbitrium adulti esse quidem partem quamdam causæ liberæ, à qua pendet, non quidem tota res, quæ est integer effectus prædestinationis, sed talis pars illius, sine qua, neque res illa tota erit, neque rationem habebit effectus prædestinationis: nihilominus dicebamus, rem illam non habere quod sit effectus prædestinationis, vt emanat à libero arbitrio crea-

A to, sed præcisè vt emanat à Deo per prædestinationem æternam. In quarta verò conclusione cum eadem res tota, quæ est effectus prædestinationis, sit à Deo tamquàm ab vna parte totius causæ, à qua plus pendet, vt sit in rerū natura, quàm ab arbitrio prædestinationis: atque, vt præcisè est à Deo per prædestinationem æternam, sit effectus prædestinationis, quo ex parte sua prædestinatum cooperantem per suum arbitrium, coadiuvant, ac perducit in vitam æternam: dicimus, neque quòd Deus præviderit prædestinatum ita cooperaturum secum, vt per illum effectum peruenire debeat in vitam æternam, B ex hypothesi, quòd ita vellet eum adiuuare, neque aliquid aliud ex parte prædestinati, fuisse causam ac rationem propter quam Deus, effectum illum totum, mediavè illa omnia ex parte sua, voluerit illi conferre, sed solam ipsius liberam voluntatē. Porro quia sicut media, quibus adulti peruenturus est in vitam æternam, simul pendent ab influxu Dei, & ab influxu libero prædestinati: ita, quòd res ipsa adprurum sit vitam æternam, simul pendet à Deo, & ab adulto, cooperantibus atque influentibus in eadem media: vtiq; nulla est repugnatiā, vt id, quòd Deus ex sua parte cooperaturus est, atque ad eò effectum integrū prædestinationis, non statuerit conferre prædestinato, quia præviderit, illum etiam cooperaturum id, quòd ab illo exigitur, vt in vitam æternam perducatur, neque propter aliam rationem quæ se teneat ex parte prædestinati: sed ex sola sua libera voluntate, vt asserit quarta conclusio: & quòd res ipsa, quæ est effectus prædestinationis, tam vt sit in rerum natura, quàm vt rationem habeat effectus prædestinationis, pendeat à libero influxu arbitrij prædestinati: tamen minis præcipuè, vt fundamentum iactum à nobis affirmat. Id quòd ex iis, quæ post quintam conclusionem subiiciemus amplius elucidabitur.

Quinta conclusio: Prædestinationis paruulorum, quoad integrum illius effectum, non datur causa, seu ratio ex parte eorum, sed in Dei voluntatem tamquam in causam id totum reducendum est. Hęc satis est nota, & ex dictis membro 5. comprobata. Confirmari autem potest primò, quia quòd Deus sacramenta, remediumve contra originis peccatum, constituere voluerit, ex libera voluntate Dei emanavit: cum ergo remedium contra originis peccatum pars sit integri effectus prædestinationis eorum, ac talis, vt sine ea vitam æternam non consequerentur; sit, vt integri effectus prædestinationis eorum non detur causa, seu ratio, ex parte eorum. Hinc confirmari potest, neque integri effectus prædestinationis adultorum dari causam ex parte eorum. Etenim nisi remedia, tum contra originis peccatum, tum contra peccata actualia fuissent à Deo instituta, nullus eorum beatitudinem assequi potuisset. Secundò, quia quòd Deus paruulos prædestinatos in ea parte ordinis rerum & circumstantiarum collocare voluerit, in qua prævidebat illos ex vteris maternis pro libertate arbitrij suorum progenitorum tandem nascituros, finiturosque vitam ante usum rationis, & aliena insuper libertate futurum esse, vt remedium contra originis peccatum illis applicaretur, nulla alia fuit causa, quàm diuina voluntas, vt conclusione præcedente circa effectum prædestinationis adultorum diximus: inde verò eorum prædestinatio pendebat.

Vt quæ hæcenus dicta sunt meliùs intelligantur, & quæ sunt addenda perspicere faciliùs possint, in memoriam est reuocandum: Prædestinationem Dei æternam perfici quidem & compleri in ratione præde-

Prædestinationis paruulorum, quo ad integrum illius effectum, non dari causam, sine rationem ex parte ipsorum.

Prædestinatio quæ ex parte diuina voluntatis, & quæ ex parte intellectus includunt.

Non pugnat quarta conclusio cum fundamento iactò in præcedenti capitulo.

prædeterminationis, per æternum liberum actum voluntatis diuinæ, quo Deus ex sua parte conferre adulto statuit ea media, quibus præuidebat, illum pro sua libertate peruenturum in vitam æternam, cum posset, si vellet, ab ea desistere: & quo paruulis conferre statuit media, quibus præuidebat illos, dependenter, modis hæcenus explicatis, à libero aliorum arbitrio peruenturos in vitam æternam, cum pro aliorum libertate posset nec nasci, nec in eam peruenire: atamen eandem prædeterminationem præsupponere & includere ex parte diuini intellectus, cognitionem partim per scientiam merè naturalem, & partim per mediam inter liberam & merè naturalem, non solum quòd vtrique eis medijs peruenire posset in vitam æternam, sed etiam quòd re ipsa in eam essent deuenturi, Deo altitudine & eminentia sui intellectus conspiciente hoc secundum in sua essentia, & in arbitrijs suarum creaturarum supra id, quòd natura ipsa huiusmodi rerum habet. Est enim prædeterminatio ratio in Deo ordinis seu medijs, quibus præuidit has, vel illas creaturas mente præditas in vitam æternam deuenturas, cum proposito eundem ordinem per se, vel etiam interuentu causarum secundarum, executioni mandandi.

Qualis prouidentia ex parte intellectus diuini præcesserit de sermatione liberam suam voluntatis.

Et quidem Deus optimus maximus per scientiam merè naturalem ante omnem actum liberum suam voluntatis habuit plenissimam notitiam medijs omnium accommodatorum, tum ad beatitudinem, tum etiam ad quoscumque alios fines, in qua ex parte diuini intellectus posita est ratio prouidentie diuinæ in commune, tum ad omnes alios fines, tum ad beatitudinem sempiternam in particulari. Per scientiam verò mediam inter merè naturalem & liberam ante omnem etiam actum liberum suam voluntatis habuit plenissimam notitiam in iis, quæ ab arbitrio creaturarum mediare vel immediate pendunt, quibus medijs finium assequutio sequeretur, aut non sequeretur, ex hypothesi quòd hunc vel illum ordinem suæ prouidentie vellet executioni mandare: quæ notitia licet ad rationem prouidentie communissimè sumptæ necessaria non sit: ad rationem tamen perfectissimæ prouidentie, qualis est diuina, est omnino necessaria, vt qu. 22. dictum est. Existente enim ea notitia, vna cum notitia de medijs ex se ad fines accommodatis, melius multò, ac plenius nouit prouisor ad eosdem fines prouidere, neque propter contingentiam ex ipsa re, tum natura in hisce rebus, circa quas prouidet, repperam, potest in sua prouidentia falli, quasi res aliter, atque ipse credebat se sperabat, eueniant: neque comparatione ipsius potest incerta esse, vt prouidentia nostræ, comparatione nostri, incerta sunt. Eadem notitia, quatenus est præuisio, quòd his medijs hæc creatura intellectu prædita deuenient in vitam æternam, ex hypothesi, quòd eis concedatur, est, quam ex parte diuini intellectus addit prædeterminatio hæc creaturarum supra prouidentiam, circa ipsamet & circa cæteras intellectuales ad beatitudinem. Ratio quippe in Deo ordinis seu medijs accommodatorum, vt creatura mente prædita peruenire possint ad beatitudinem cum proposito eundem ordinem exequendi per se, aut etiam interuentu causarum secundarum, est prouidentia diuina circa creaturas ad beatitudinem, siue illæ prædestinate sint, atque adeò deuenturæ per eum ordinem sint ad finem, siue non. Ratio verò eiusdem ordinis cum eodem proposito, præuidente Deo per scientiam mediam, quòd per eum ad beatitudinem deuenient, est prædeterminatio, compara-

Prouidentia circa beatitudinem quid.

Prædeterminatio quid.

atione earum, quæ peruenturæ præuidentur. Quæ fit, vt quemadmodum ars diuini intellectus, qua Deus modum nouit fabricandi res omnes, quæ sua omnipotentia esse poterant, antecessit determinationem liberam suæ voluntatis, qua has vel illas res decreuit facere: sic etiam ratio medijs omnium, quibus prouidere poterat rebus omnibus ad fines tam naturales, quàm supernaturales, & quibus prædeterminare poterat quoscumque vellet, quia præuidebat per ea media peruenturos illos in vitam æternam, antecesserit determinationem liberam, propositumve diuinæ voluntatis, per quod eadem rationes diuini intellectus completæ sunt in esse rationum prouidentie & prædeterminationis comparatione rerum, circa quas id Deus executioni mandare constituit. Quia ergo ex iis omnibus, quæ prædeterminatio Dei æterna in sua ratione formali includit, solum propositum voluntatis per quod vltimò completur in rationem prædeterminationis, liberum est in Deo: ratio verò medijs & præuisio quòd eis, si concedantur, re ipsa deuenietur in vitam æternam, libera in eo non sunt, sed antecesserunt omnem liberum actum diuinæ voluntatis: inde est, quòd quando Doctores quærun, vtrum prædeterminationis detur causa, ratio, aut conditio ex parte prædeterminati, cur à Deo prædeterminatus sit, id solum controuertere intendunt, an actus voluntatis diuinæ, quo prædeterminato ea media conferre voluit, quibus in vitam æternam deuenit, detur ex parte arbitrii illius causa, ratio, aut conditio, ob quam, vel illi, vel potius illi, quàm alteri, sint volitæ: an verò nihil tale detur, sed omnino id totum in liberam ac misericordem Dei voluntatem, qua solo suo beneplacito id ita voluit, sit referendum.

His ita constitutis sit sexta conclusio. Præexistente in Deo ante omnem actum liberum suam voluntatis ratione eius ordinis rerum, auxiliorum & circumstantiarum, quem ex sua parte elegit, nec non infinitorum aliorum, qui sua omnipotentia esse poterant, præuidente item quid in vnoquoque eorum pro libertate arbitrii creaturarum esset futurum ex hypothesi, quòd ipse eum ex sua parte vellet eligere, vtrique neque quòd Deus hunc potius ordinem elegerit, quàm alium, eumque executioni ex parte sua mandare constituerit, nec proinde quòd in Christo hos potius elegerit in vitam æternam, quàm alios, neque item quòd per Christum ea media eis conferre statuerit, per quæ præuidebat eos pro sua libertate (aut aliorum, si essent paruuli) peruenturos in vitam æternam, vlla datur causa, ratio, aut conditio, etiam sine qua non, ex parte vsus liberi arbitrii ipsorum, aut aliorum præuisi, ob quam illos prædestinauerit, volueritve illis ea media per quæ præuidebat peruenturos illos in vitam æternam, aut cur potius hæc ipsa voluerit eis, quàm alij, sed id totum in solam liberam ac misericordem voluntatem Dei est referendum, qui pro solo suo beneplacito id ita voluit. Itaque dicimus, præscientiam vsus liberi arbitrii prædeterminatorum, futureve talis liberæ cooperationis eorum cum donis & auxilijs Dei, vt ad vitam æternam in hoc ordine rerum, quem Deus creare statuit, peruenirent, non fuisse causam, rationem, aut conditionem, quare vel prædeterminatione in genere hi essent prædestinati, aut hi potius, quàm alij, vel quare ea ipsa numero prædeterminatione, qua re ipsa prædestinati sunt, fuerint prædestinati, quasi Deus voluerit ex sua parte illis conferre ea ipsa media, quæ donare illis statuit, per quæ eos prædestinare, quia præuidit illos ita pro sua libertate

Sexta conclusio. Prædeterminationis quare ex parte vsus arbitrii præuisi, nec ratio, nec conditio sine qua non datur, sed in libera Dei voluntate ipsi referenda.

libertate cooperatus, vt ea via ad vitam aeternam peruenirent, aut quali id fuerit conditio qua existente, aut qua praesens, id Deus erat facturus, & sine qua id non erat volutus, sed pro sua tantum libera voluntate ea media illis conferre voluisse, per quae eos praedestinavit. Licet enim Deus nulli adultorum denegat auxilia ad salutem necessaria, non tamen pro ratione vsus liberi arbitrii praesens, sed pro sua tantum libera voluntate distribuit sua dona, quibus vult, quando vult, quantum vult, atque eo modo quo vult, pro eademque sua libera voluntate ex sua aeternitate eo pacto illa distribuit. statuit, quo in tempore ea distribuit. Quod si adultis non distribuit dona sua pro ratione vsus liberi arbitrii ipsorum praesens, multo minus paruulis eadem distribuit, vel pro ratione vsus arbitrii, quem habituros eos conspiciebat, si ad usum rationis peruenirent, vel pro ratione vsus arbitrii aliorum. Haec omnia satis perspicua sunt ex dictis tam hoc membro, quam aliis praecedentibus, neque alia indigent probatione.

Septima conclusio. Praesentia quam praedestinatio ex parte intellectus incipit, dicitur ex parte vsus liberi arbitrii sine qua non praesentia in Deo.

Septima conclusio. Licet praedestinationis adulti, quoad actum voluntatis diuinae per quem completur ratio praedestinationis, nempe quoad propositum conferendi illi ea media, quibus Deus altitudine sui intellectus praevideit illum pro sua libertate perueniturum in vitam aeternam, nec ratio, nec conditio, modo explicato, detur ex parte praedestinati, praesentia tamen, qua Deus ante eum actum id praevideit, ex hypothesi, quod ex sua parte conferre illi velit ea media, datur conditio, & ratio ex parte vsus seu cooperationis liberae talis praedestinati, sine qua ea scientia non praesentia in Deo, quod multi non attendunt. Probatur conclusio, quoniam res, quae est integer effectus praedestinationis adulti, tum quo ad latitudinem totam, & singulas partes boni vsus liberi arbitrii, quo se disponit ad gratiam, promeretur post illam adeptam, restitit tentationibus, & liberè vsque ad finem vitae in lethale peccatum non prolabitur, tum consequenter quoad dona, quae ab eiusmodi bono vsu pendunt, siue tamquam a dispositionibus praesentibus, siue tamquam a merito, siue tamquam a conditione sine qua gratia & alia dona non perfererentur, res, inquam, illa quoad omnia commemorata, pedit, vt sit in rerum natura, non solum a Deo volente ea omnia ex sua parte illi praestare, ad eaque cooperari, sed etiam a cooperatione libera arbitrii praedestinati, ad eum vt si arbitrium, vt pro sua libertate potest, non cooperetur, nihil eorum re ipsa foret, vt membro praecedente satis aperte ostensum est. Cum ergo, quod praedestinas ita ex illa hypothesi sit cooperatus, non ideo sit futurum quia Deus ex eadem hypothesi id futurum praevideit, sed è contrario, quia ita ex arbitrii libertate esset futurum, Deus id praevideit, praesentiaque fuisset contrarium, si vt potest, contrarium ex eadem hypothesi pro eadem adulti libertate esset futurum, vt q. 14. art. 13. disp. 15. & sequentibus dilucidè est explicatum, affirmatque communis Patrum sententia, quam ibid. disp. 17. retulimus, consequens profectò est, vt conditio sine qua non praesentia in Deo ea praesentia, fuerit quod adultus ipse in tempore ita pro sua libertate esset cooperatus, vt ad vitam aeternam per ea media perueniret, cum, si vellet, posset contrario modo cooperari, & non peruenire, nihil omnino impediante voluntate illa diuina eo pacto ex sua parte illi opitulandi, & cum eo cooperandi.

8. conel. Quid ratio medietatemque praesentia illa conferendi

Octava conclusio. Sumpta in particulari praedestinatione cuiusque adulti, quae re ipsa iam ex aeternitate fuit in Deo, sanè sicut praecedente con-

Molina in D. Thom.

A clusione est ostensum, rationem seu conditionem, sine qua in Deo non fuisset praedicta praesentia, esse, quod adultus ipse pro sua libertate ita sit cooperatus per suum arbitrium, vt ad vitam aeternam perueniat: sic etiam ab hoc ipso simili modo fuit dependens, quod reliquum, quod eadem praedestinatio includit, vel sortiretur ratione praedestinationis, vel retineret solum rationem providentiae circa illi in beatitudinem. Probatur conclusio, quoniam reliquum sine illa praesentia, nempe ratio eorumdem numero mediorum cum proposito mandandi eam executioni ex parte Dei non est praedestinatio, sed providentia solum circa illi ad beatitudinem: praedestinatio verò addit praesentiam illam: ergo si, quod adultus pro sua libertate fit ita cooperatus, vt ad vitam aeternam perueniat, est ratio & conditio, sine qua in Deo non fuisset ea praesentia, erit etiam id, a quo fuit dependens, quod reliquum, quod ea praedestinatio includit, vel sortiretur rationem praedestinationis, vel retineret solum rationem providentiae circa illum in beatitudinem.

ratione habuerint in Deo praedestinationis adulti pendens fuit ex praesentia quod ille eis potuit esse in vita aeterna: haec verò ex usu est cooperationis futurae.

B Hinc iam facile intelligitur, cum Deus adultis non praedestinat, tam hominibus, quam Angelis, ex sua parte prouiderit de auxiliis & mediis, quibus, si per ipsorum arbitrium non staret, re vera ad beatitudinem peruenirent, quin & aliquibus eorum prouideret de longè maioribus & potentioribus auxiliis & mediis, quam multis ex praedestinatorum ordine, utique quemadmodum sumpta in particulari ratione prouidendi alicui praedestinato per ea media, per quae Deus praevidebat perueniturum illi pro sua libertate in vitam aeternam, cum proposito eam ex parte sua executioni mandandi, integrum illi manebat non ita cooperari, vt ad eam perueniat, si verò id, vt potest, esset futurum, nunquam ratio illa prouidendi illi eo modo, voluntasque mandandi eam executioni, rationem habuissent in Deo praedestinationis, sed duntaxat providentiae, eò quod adiunctam non haberent praesentiam, quod ea via perueniturus ille esset in vitam aeternam, sic sumpta in particulari ratione prouidendi alicui non praedestinato, verbi gratia, Iudae, per ea media, per quae Deus praevidebat illum pro sua libertate in aeternam vitam non perueniturum, cum proposito eadem mandandi executioni, integrum profectò illi mansit, ita cooperari, vt ad vitam perueniret aeternam: si verò id, vt poterat, esset futurum, sanè ratio illa prouidendi illi eo modo, voluntasque diuina mandandi eam executioni, rationem habuisset non solum providentiae, sed etiam praedestinationis circa Iudam, quia coniunctam habuissent praesentiam, quod ea via perueniturus ille esset in beatitudinem.

Praedestinato integrum manebat non peruenire in beatitudinem, ut probat peruenire.

C Quò fit, vt libertas arbitrii adultorum non praedestinatorum veraque facultas perueniendi, si velint, ad beatitudinem, ad quam a Deo, non fictè, sed verè conditi sunt, non minùs consentiant cum providentia, qua Deus ex sua parte in vitam aeternam prouidere illis statuit, & cum praesentia, qua de illis habet, quam libertas arbitrii praedestinatorum, facultasque descedendi ad extremam miseriam cum eorumdem praedestinatione conueniant. Neque minùs non praedestinati, quam praedestinati, positi sint in manu consilij sui, vt vtrique, ad quod voluerint porrigant manum, & vel ea efficiant, quae si fecerint, in vitam peruenient aeternam, vel ea per quae in extremam miseriam dilabantur. Etenim sicut vtrique non secus, ad quod voluerint porrigere possunt manum, ac si in Deo nulla praesentia fuisset quorundam praedestinatio, & non aliorum: ita ratio providentiae in particulari circa vnumquem-

D E F que

E e que

que eorum indifferens est de se, vt coniunctam habeat præscientiam in Deo, quod ita pro sua libertate sint cooperaturi, vt ad vitam æternam perueniant, vel ita, vt eam non assequantur: quod verò Deus altitudine sui intellectus habuerit potius eam præscientiam, quam prædestinatio addit supra illam numero rationem prouidendi potius, quam contrariam, ideo fuit, quia ipsi pro sua libertate vno potius modo, quã altero, erant cooperaturi: nõ verò, quia Deus id præsciuit idcirco ipsi eo pacto sunt cooperaturi.

Possumus confirmare, vnam & eandem rationem Dei æternam prouidendi cuiusque ad alto, siue is de numero sit prædestinatorum, siue non, pendere à qualitate vius liberi arbitrij eiusdem præuisi, vel quod rationem prædestinationis illius habeat, vel prouidentiam dumtaxat circa illum in beatitudinem, facta quadam quasi inductione in Angelis, primis parentibus, in statu innocentie constitutis, atque in aliis etiam adultis.

*Angelorum
quomodo alij
peccauerint,
alij non.*

Vt verò ab Angelis incipiamus, Quis salua fide Catholica, libertatèq; arbitrij Angelorum, negare queat, Angelos, qui corruerunt, quibuscum donis & auxiliis in statu viæ à Deo constituti atque adiuti sunt, nihil omnino impediende ea ratione illis prouidendi, decretòve Dei æterni, quo ita eos ex parte sua adiuuare constituit, potuisse non consentire in peccatũ, ob quod perierunt, atque adeò perseuerare in gratia, in qua conditi sunt, peruenireque in vitam æternam, in quam à Deo sunt conditi: Quis item salua eadẽ Catholica fide, ac libertate negare poterit, Angelos qui in gratia persisterunt, vitamque æternam consequuti sunt, quibuscũ auxiliis in statu viæ à Deo adiuti fuerunt, nihil omnino impediende ea ratione illis prouidendi, decretòque Dei æterni, quo ita ex parte sua eos adiuuare constituit, potuisse pro sua innata libertate consentire in peccatũ, sicut ceteri consenserũ, atque adeò decidere à gratia, amittereque sempiternam felicitatem: Planè status viæ vtriusque id postulabat, ad meritumque & demeritum eorum vtrumque erat necessarium, neque salua fide Catholica videri posse negari. Cũ ergo si priores, vt re ipsa potuerunt non consensissent in peccatum, peruenissent vtrique in vitam æternam, illaque eadem ratio illis prouidendi & decretum, quæ solum habuerunt rationem prouidentie circa eos in beatitudinem, habuissent rationem prædestinationis, eò quod fuissent ratio & decretum conferendi media, per quæ, sicut ipsi peruenirent in vitam æternam, ita Deus eos beatitudine donandos præsciuisset: cũ item, si posteriores, vt re ipsa potuerunt, consensissent in peccatum, vtrique à gratia decidissent, & à sempiterna beatitudine exclusi fuissent, illaque eadem ratio decretum prouidendi illis eo modo, quæ rationem habuerunt prædestinationis, habuissent solum rationem prouidentie in beatitudinem, ad quam per ea media non essent peruenturi, fit, vt ab vsu arbitrij Angelorum in vnam, aut alteram partem pro sua libertate futuro, vt fuit dependens, quod Deus altitudine sui intellectus vnam potius, quam alteram partem, certè præsciret: ita fuisse dependens, tamquam à conditione sine qua non, quod ratio & decretum prouidendi illis eo modo, vel haberet rationem prædestinationis, vel solum prouidentie singulorum in beatitudinem.

Quis itè, salua fide Catholica, atque tanta illa libertate primorum parentum in statu innocentie, de qua cum Augustino in Concordia q. 14. art. 13. disp. 4. & 22. dictum est, quam vel Lutherani ipsi non inficiantur, negare audeat, Adamum, cũ illius

A status donis, atque adeò sine præiudicio rationis prouidendi, decretiue diuini, quo ex æternitate cũ taliter adiuuare constituit, potuisse non peccare, ac proinde potuisse perseuerare in gratia, vitamque æternam consequi? Cũ ergo, si, vt potuit, non consensisset in peccatum, ex statu innocentie peruenisset in vitam æternam, ac proinde ratio illa prouidendi, decretumque æternum, quo Deus illo tantum modo constituit eum in statu innocentie adiuuare, quæ solum habuerunt ratione prouidentie in beatitudinem, habuissent iam rationem prædestinationis: fit vt ab vsu arbitrij Adami in vnam aut alteram partem pro sua libertate, tamquam à conditione, sine qua non fuerit dependens, quod ratio & decretum eo pacto illis prouidendi, vel permanserint solum intra limites prouidentie, vt re ipsa manserunt, vel forsita fuerint rationem prædestinationis.

Denique, vt ad adultos post lapsum nature deueniamus, vtamur in primis exemplo illo Augustini. 12. de Ciuitate Dei cap. 6. Sint duo homines iusti, animo, & corpore, ceterisque aduictis per omnia partes, ponamusque Deum constituisse eodem prorsus modo vtrique ex parte sua opitulari, ac prouidere. Tunc oblata vtrique eadem peccandi occasione ex aspectu eiusdem mulieris pulchre, pro sola innata libertate vtriusque fieri potest, vt vnus in peccatũ consentiat, alter minime, sed seipsum cohibeat, vt eo loco affirmat Augustinus, probans inde solum liberam voluntatẽ causam esse peccati: quod si ponamus insuper, vtrumque subito, vel ruina domus collapsæ obrutum fuisse, vel alia de causa, vt sæpe euenire solet, interuissẽ, inueniemus simile omnino Dei decretum conferendi vtrique media ad salutem eandemque prorsus rationem prouidendi, respectu eius, quem Deus præuidebat non consenturum in peccatum, sed in gratia discessurũ, habuisse ratione prædestinationis: respectu verò alterius, de quo contrariam habebat præscientiam, habuisse quidem rationem prouidentie, non verò prædestinationis: cum ergo quod Deus de vtroque non idem, sed contraria præscierit, dependens fuit ex eo quod vterque eorum pro sua libertate erat facturus, qui si vellent, possent re ipsa, quod fecerũt, non facere, fit, vt quod decreta illa ratione sive prouidendi, vel prædestinationis rationem habuerint solum, vel prouidentie circa vitam æternam, dependens fuerit tamquam à conditione sine qua non ex eo, quod vnusquisque eorum pro sua innata libertate erat facturus: quod Deus ideo altitudine sui intellectus præuidit futurum quia pro eorum libertate ita erat futurum, & non è contrario.

Eodem quoque modo possumus argumentari de quocumque alio adulto, qui vel vitam æternam consequuturus est, vel eam sua nequitia amissurus. Erenim cũ is, qui beandus est, non obstantibus auxiliis iuxta æternum Dei decretum, rationemve illi prouidendi, conferendis, possit illis vti, aut non vti, aut etiam in fine viæ consentire in peccatum, & ab illo non resurgere, vitamque æternam amittere, contra verò, qui damnandus est, possit facere quod in se est, vt beatitudinem consequatur, cui Deus, quantum satis sit, vt eam assequatur, optulabitur, fit, vt quemadmodũ, nihil impediende decreto Dei æterni vno aut altero modo illis optulandi, ac prouidendi, in potestate cuiusque eorum est eo modo re ipsa operari, vt beatitudinem assequatur, vel non consequatur, ita ex operatione eorum futura, tamquam ex conditione sine qua non pendeat, quod decretum Dei æternũ circa vnumquem

quemque eorum, ratioque illis providendi, vel rationem habuerit prædestinationis, vel solum providentiæ; Deo alitudine sui intellectus, certò ex æternitate prævidente, quid futurum esset, cum tamen secundùm se esset omnino incertum, pendensque à libertate arbitrij.

Quo loco illud admonendum censui, nos non maiorem dependentiam prædestinationis ab usu arbitrij adutorum constitutere, quàm numerosa illa doctorum multitudo, quos q. 14. art. 13. disp. 16. retulimus, constituerit: de quorum numero erant multi ex iis, qui cum communiiori Scholasticorum sententia nullam causam rationemve prædestinationis ex parte usus liberi arbitrij adutorum prævisi esse volunt, ut Scotus, Driedo, & plerique alij: imò multò minorè ponimus. Etenim illi, ut libertatem arbitrij nostri cù diuina præscientia, prædestinatione, ac reprobatione conciliarent, dicebāt, in his rebus quæ ab arbitrio creato pendent, quòd Deus ex æternitate vnā partē contradictionis, potiùs quàm aliam, præsciuit, & hunc potiùs prædestinauerit, quàm reprobauerit, ita ab usu arbitrij cuiusque futuro pendere, ut arbitrio creato eligente vnā potiùs partē contradictionis, quàm aliam, Deus, cuius liberi actus interni sunt indiuisibiles, & semper in egressu, sit effecturus ut eandem ex æternitate præsciuit, eligente verò aliam effecturus sit, ut hanc ipsam, & non illā aliā præsciuit, atque ad eò cooperante quouis adulto, ita cum Dei auxiliis, ut vsque ad finem vitæ in gratia perseueret, quod in manu consilij sui est collatum, Deum effecturum ut ex æternitate fuerit semper prædestinatus, operante verò contrario modo, terminanteque vitam in peccatis, quod eodem iure in potestate eius situm est, effecturum, ut ex æternitate fuerit reprobatus.

Nos verò asserentes, præscientiā, & prædestinationē, ita certas & determinatas ad alteram contradictionis partē ac fixas esse, ut contradictionē iam modò implicet aliud in mente & voluntate diuina vel esse, vel ex æternitate fuisse circa quodcumque particulare obiectum, ut loco citato ostensum est, collocantes præterea certitudinem totā diuinæ prædestinationis, nō in decreto, quo Deus ei, quē prædestinabat, prouidere statuit de iis medijs, quibus libertate sua peruenturus in vitam æternam præuidebatur, neque etiam in ratione ipsa prouidendi, sed in præscientia, qua id præuidebat, ratione cuius tale decretum, ac prouidentia sortita sunt rationem prædestinationis, asseueramus, sicut præscientia illa est originem habuerit ex altitudine & perfectione diuini intellectus, qua quod incertum ancepsque omnino in se est, certò cognoscit futurum, pendet tamen, tamquam à conditione, sine qua non fuisset in Deo, ex eo quòd arbitrium creatum eo pacto pro sua libertate sit cooperaturum, ut ad vitam æternam perueniat, quandoquidem non quia Deus id præsciuit futurum est: sed quia pro libertate arbitrij est futurum, cùm possit esse contrariū, Deus id præsciuit, ita etiam, quòd decretum illud prouidentiaque illa rationem prædestinationis fuerint sortita ex eo fuisse dependens, tamquam à conditione sine qua illam non fortirentur, quòd arbitriū eo modo pro sua libertate esset cooperaturum, Deusque altitudine sui intellectus certò id prævidet. Atque ex hoc capite conciliamus facillè libertatem arbitrij nostri, tam cum diuina præscientia, quàm cù diuina adutorū prædestinatione. Etenim sicut, si arbitriū, ut potest, nō esset taliter cooperaturum, nō fuisset in Deo præscientia, quòd adultus ille peruenturus esset in vitam æternam, sic neque decre-

Molina in D. Thom.

atum, quo Deus ex æternitate statuit, per ea media illi ex parte sua opulari & prouidere in vitam æternam, habuisset rationem prædestinationis.

Ut adhuc melius percipias, quantum libertas arbitrij horū prædestinatorū & reprobatorum, ac facultas vtrorumque perueniendi re ipsa in vitam æternam, aut ab ea desectendi in extremā miseriam, cum ea ipsa numero prædestinatione, & prouidentia circa eos, quæ ex æternitate in Deo est, consentiat, frange: In Deo optimo maximo non esse præscientiam illam mediam, qua altitudine sui intellectus penetrat, quid pro arbitrij libertate sit futurum, sed quàm incertum id in se est, tam incertum & incognitum esse Deo, & nihilominus Deū per scientiā omnino naturalem, qua naturas omnium rerū, fines earum, & media ad eos accommodata penetrat, statuisse ex sua parte eodem modo prouidere vtriusque in vitam æternam, quo re ipsa prouidet, interim exitum cuiusque futuri contingentis ignorando. Sanè ea hypothefi data, nullus dubitaret, libertatem arbitrij vtrorumque, facultatemque eorum, vel perueniendi in beatitudinem, vel incidendi in supremam miseriam, prout in huius vitæ stadio pro sua libertate excurrere vellent, consentire optimè cum ea ipsa prouidentia, quæ circa eos ex æternitate est in Deo: quippe cùm euentus omnino esset incertus, pendensque, ut in vnam, aut alteram partem eueniret, ex sola arbitrij vtrorumque libertate. Cùm ergo quòd Deus eminentia, illimitatāque sui intellectus perfectione, præsciat, quid pro cuiusque arbitrij libertate sit euenturum, nihil de libertate illius adimat, sed perinde indifferentem illud relinquat, ut in quam maluerit partem se flectat, ac si præscientia in ipso non præxistisset, eò quòd non quia id præsciuit, arbitrium se fletere debeat in eam partem, sed quia sua libertate se est ita inflexurum, Deus id præsciuit, præsciuitque contrarium, si pro eadem libertate esset futurum, nihil hac præscientia impediente, eadem libertas ac facultas perueniendi in vitam æternam, aut ab ea desectendi, inconcussa perseuerat. Punctum verò prædestinationis, abyssusque inscrutabilis diuini consilij, in eo sunt posita, quòd cùm Deus infinitas alias prouidendi non prædestinatis rationes nouerit, quibus pro eadem ipsorum libertate in vitam deuenissent æternā, fuissentque proinde prædestinati, itaque infinitas alias nouerit rationes prouidendi prædestinatis, quibus pro sua libertate beatitudinem amitterent, fuissentque reprobi, pro sua tantum libera voluntate, & nō pro qualitate usus liberi arbitrij præuisi, nec ut conditione quidem sine qua non, eam prouidendi modū vtriusque elegerit, per quem præuidit, illos in vitam æternam pro sua libertate non peruenturos, hos verò deuenturos esse, atque ad eò illos futuros reprobos, hos verò prædestinatos existere: neutris vllam interim iniuriam irrogando, præsertim cùm vtriusque de his prouiderit medijs, per quæ, si per ipsos non staret, ad vitam æternam deuenirent, & cùm posteris omnibus Adam, in ipso eorum parente, de his medijs prouiderit, per quæ, si per illum non staret, summa cum facilitate æternam beatitudinem essent assequuti.

Duo obserua. Primum est eiusmodi. Licet, iuxta hæcenus dicta, data quacumque prouidentia in particulari comparatione cuiusque adulti, siue ea, ratione præscientiæ adiuncta, prædestinatio sit, siue adiunctam habeat rationem reprobationis, in potestate talis adulti sit, facere ea, quæ si esset facturus, talis prouidentia esset prædestinatio, quia adiunctam haberet præscientiam, quòd peruen-

Et a vrus

Prædestinatio passiva, abyssusque inscrutabilis diuini consilij.

Nullus officere valet, ut sit prædestinatus.

tutus in ea via esset in beatitudinem, nihilominus in potestate nullius praedestinati est efficere, ut fuerit praedestinus: quoniam in potestate ipsius non est efficere, ut Deus ex infinitis rerum ordinibus, quos eligere poterat, eum potius eligeret in quo praevidebat illum pro sua libertate peruenturum in vitam aeternam, quam alium, in quo tamen consistit praedestinari talem adultum. Quare praedestinare, aut non praedestinare, a solo Deo pro sua tantum libera voluntate pender. Quod verò haec, aut illa providendi ratio tali adulto in particulari, ratione habeat, aut non habeat, praedestinationis comparatione illius, ex eo etiam pender, quod ipse vno, vel altero modo per suum arbitrium sit cooperaturus.

Certitudo praedestinationis solum ex hypothese est in praesentia media absolute & omnino in scientia libera qua praedestinationem consequitur.

Secundum est. Certitudinem, quod adultus praedestinus in vitam aeternam perueniet, esse quidem in scientia illa media, quae antecedit liberum actum diuinae voluntatis: attamen quodammodo tantquam in radice, & solum ex hypothese, si Deus ea media vellet concedere, eoque modo vellet providere: at verò in scientia libera qua Deus post eum actum voluntatis praevidet peruenturum simpliciter illum in vitam aeternam, esse absolute, & absque vlla iam hypothese. Atque ad eiusmodi libertatem Dei praesentiam, qua nostro intelligendi more cum fundamento in re, est in Deo post completam praedestinationem, tanquam ad signaculum superueniens praedestinationi iam peractae, reduxit non obscure Paulus 2. ad Timotheum 2. certitudinem nostrae praedestinationis, dicens: *Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc* (quo scilicet firmum ac certum redditur) *novit Dominus, qui sunt eius, per praedestinationem videlicet, ac electionem aeternam, qua conferre eis ea media voluit, per quae peruenturos illos praevidebat in vitam aeternam.*

Praedestinationem fuisse secundum praesentiam duplex est.

Illud magnopere est deinde advertendum, longè diuersum esse querere, an praesentente in Deo (ut reuera fuit ante omnem actum liberae suae voluntatis) plenissima illa praesentia qualitatis vsus liberi arbitrii in quocumque rerum ordine futuri, de qua haecenus locuti sumus, praedestinato Dei aeterna ex parte diuinae voluntatis in hoc sensu fuerit secundum praesentiam vsus liberi arbitrii futuri, quasi pro qualitate, aut propter qualitatem vsus praesentis constituit Deus, vel distribuere vno, aut altero modo sua auxilia ac dona; vel praedestinare hos potius, quam illos, ac querere an illius praesentiae (a qua pender ut reliquum, quod se tenet ex parte diuini intellectus & voluntatis, rationem habeat praedestinationis, aut providentiae dumtaxat ad beatitudinem) detur aliqua ratio seu potius conditio ex parte qualitatis vsus futuri, sine qua non praesentisset in Deo, quasi licet praedestinato non fuerit facta propter praesentiam qualitatis vsus praesentis, fuerit tamen facta non sine tali praesentia, & quasi habita fuerit ratio qualitatis vsus arbitrii futuri, non quidem ut villo pacto esset mensura aut quasi mensura donorum Dei, etiam tamquam conditio, qua praesentia fuissent conferenda; & qua non praesentia fuissent conferenda, sed tamquam eius ut a quo, quemadmodum in tempore penderat quod adultus cum his vel illis auxiliis ac donis in particulari perueniret, aut non perueniret in vitam aeternam, ita etiam penderat, ut voluntas sibi opitulandi ac providendi per haec ipsa auxilia ac dona, rationem haberet, vel praedestinationis, vel solius providentiae ad beatitudinem.

Prima harum duarum quaestionum est, quam Patres ac Doctores Scholastici ad hanc usque diem controuerterunt. Quod verò ad eam attinet,

cum D. August. D. Thoma, & aliis, aduersus Doctores membro 4. relatos affirmamus, praedestinationem non esse secundum praesentiam qualitatis vsus liberi arbitrii, ut tum hoc membro, praesertim conclusione 6. tum 4. & aliis ostensum est.

De secunda autem quaestione parum, aut nihil, tam Patres quam Doctores Scholastici locuti sunt, cum tamen a praesentia illa media, quam, nullo refragante, comparatione determinationis arbitrii creaturarum in vnam aut alteram partem in Deo ante omnem actum liberum suae voluntatis constitutum, pender legitima conciliatio praesentiae, providentiae, & praedestinationis cum arbitrii nostri libertate, legitimaeque intelligentiae Scripturarum sanctarum, atque (quando est cooperationis, qua in vitam aeternam peruenitur) ea sit, quam praedestinato adulti addit supra providentiam circa eundem in beatitudinem.

Sit ergo nona conclusio in ordine. In secundo sensu explicato praedestinato adultorum fuit secundum praesentiam boni vsus liberi coram arbitrii, habuitque Deus, modo explicato, rationem illius in eis praedestinandis. Probatur conclusio. Primo ex illo ad Rom. 8. *Nam quos praesciuit, & praedestinavit conformes fieri imaginis filij sui: quos amem praedestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, hos & iustificavit, & c.* Quia enim adultorum praedestinato fuit modo explicato secundum praesentiam vsus liberi arbitrii futuri, estque proinde praesentia, de qua Paulus tibi loquitur, praevia & necessaria ad praedestinationem, ut Dionysius Carthusianus recte ad eum locum adnotavit, Paulus alia forma loquendi nexuit praedestinationem cum praesentia, alia verò vocationem cum praedestinatione, atque iustificationem cum vocatione: id quod Caeteranus ibidem, tamen si ad longè diuersam expositionem, obseruavit.

Quod ut melius intelligatur animadvertendum est; Paulum praemisisse: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, is qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Ad explanationem verò, seu probationem subiunxit: *Nam quos praesciuit, & praedestinavit, & c.* Iuxta duas autem expositiones illorum verborum, *is qui secundum propositum vocati sunt sancti*, diuersimodè exponuntur verba sequentia, quibus Paulus rationem reddidit. Chrysostomus namque, Theodoretus, Theophylactus, & plerique alij Augustino antiquiores, priora illa verba exponunt, non de proposito & voluntate Dei, sed de proposito & voluntate eorum, qui sunt vocati, quasi vocatio facta fuerit propter praesentiam propositi, seu boni vsus liberi arbitrii eorum, qui vocantur. Et tunc in hunc modum exponunt sequentia verba, *Nam quos praesciuit, bene scilicet vsuros suo arbitrio, conformesque pro ipsorum libertate futuros imaginis Filij sui, illos praedestinavit, ut tales fierent, & c.* Iuxta hanc ergo expositionem longè maiori cum ratione dicendum esset, praedestinationem factam esse secundum praesentiam in secundo sensu, de quo in nostra conclusione est sermo. Haec tamen expositio non probatur: quoniam, ut merito post Augustinum Doctores communiter affirmant, inuivique aperte contextus Pauli tam ibi, quam alibi, vocatio sit secundum propositum Dei, qui dona gratiae distribuit prout vult. Paulus ergo rationem redditurus illorum priorum verborum, ut more suo doceret simul, non proinde excludi arbitrii nostri libertatem, sed rationem illius haberi tam in praedestinandis, quam in vocandis secundum Dei propositum hominibus, subiunxit: *Nam quos praesciuit*

Nona concl. Praedestinato adultorum in quo sensu fuerit facta praesentia, habuitque sit ratio rationis arbitrii illorum.

sciri: (futuro videlicet pro sui arbitrij libertate conformes imaginis filij sui, ex hypothesi, quod ex parte sua eos adiuuare constitueret auxilijs, quæ eis misericorditer impendere decreuit) & prædestinavit, id est, etiam prædestinavit, vt tales forent constituendo ea ipsa auxilia illis in tempore donare. Deinde enumerat effectus æternæ prædestinationis ita secundum præscientiam, id est, non sine præscientia boni vsus liberi arbitrij constituta, dicens: *Quos autem prædestinavit, &c.* ac sanè de nulla alia præscientia cõmodius exponi potest locus ille Pauli, quàm de ea quæ (vt Dionysius rectè adnotauit) præuia ac necessaria est ad prædestinationem: neque hæc est alia, quàm illa media, qua Deus prænouit, quod pro libertate arbitrij cum his vel illis donis, in hoc vel illo ordine rerù esset futurum, ex hypothesi, quod ea donare statueret. Expõsitio; nelsq; alie illius loci, vt violètræ, ac peregrinæ sunt, sic adeò variant, vt vix duo reperias, qui in eadem cõueniant. Consonat ex parte Augustinus, aut quicumque alius eius operis autor, Hypognoft. lib. 6. in principio vbi ait, *Prædestinatio à prouidendo, & prouidendo, vel præordinando futurum aliquid dicitur, & ideo Deus cui præscientia non accidens est sed essentia fuit semper & est, quicquid antequam sit, sic præsci (intellige vt præordinet) prædestinat. Et propterea prædestinat, quia quale futurum sit præsci. Ideo & Apostolus: Nam quos præsciuit, inquit, & prædestinavit. Sed non omne quod præsciit, prædestinat: bona verò & præsciit, & prædestinat: mala verò præsciit, & non prædestinat. Quod ergo bonum est, præscientia prædestinat, id est, priusquam sit in re præordinat. Hoc cum ipso autore esse coepit, vocat, ordinat, & disponit. Unde & sequitur, Nam quos prædestinavit, hos & vocauit, &c.* Hæc autor illius operis.

Ad prædestinatum duo necessaria, electio & præscientia.

Secundò probatur ex illo ad Rom. 11. *Non reprobauit Deus plebem suam, quam præsciuit, id est, eos ex Iudæis, quos secundum electionem gratia salui fiunt, vt se paulò inferius exponit. Etenim quia ad prædestinationem cuiusque adulti duo necessaria sunt: nempe & Dei electio secundum suum propositum per gratiam, hoc est, voluntas conferendi ea auxilia gratiæ, quibus præuideret prædestinatum pro libertate sui arbitrij in vitam æternam perueniturum, & ipsa præscientia, quod talibus auxilijs, pro sua libertate ita sit vsurus, vt ad beatitudinem perueniat, ideo Scripturæ sanctæ modò ex vno capite prædestinationem appellant electionem secundum Dei propositum: modò ex alio, eam nominant præscientiam, & prædestinatos appellant præscitos à Deo, quod videlicet in beatitudinem pro libertate sui arbitrij peruenient.*

Tertiò, ex illo 1. Petri 1. *Petrus Apostolus Iesu Christi, electis aduentus secundum præscientiam Dei Patris in sanctificationem spiritus obedientiam, &c.* Vbi eadem ratione dicit electionem fuisse secundum præscientiam Dei Patris.

Quartò, ex illo 2. Petri 1. *Satagite fratres, vt per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. Quibus verbis apertè docet, ex vsu arbitrij electorum in vnam aut alteram partem pro eorum libertate futuro pendere, quod certa sit, aut non sit, eorum electio, ac vocatio. Quamuis autem sermo videatur esse de vocatione, & electione ad gloriam per pignora fidei, & gratiæ, quibus iam ad illam ius habebant, & ad eam certò peruenirent, nisi sua negligentia, & culpa ea amitterent: horteturque eos Petrus, vt ita operentur, ne pignora illa amittant, quatenus ea ratione eorum vocatio certa sit finemque ad quem ita vocati sunt, allequan-*

Molina in D. Thom.

A tur: id tamen institutum nostrum efficaciter probat: inde enim habetur ab vsu liberi arbitrij eorum in vnam aut alteram partem futuro pendere, quoad existentiam, effectum prædestinationis eorum, atque adeò vt in Deo ex æternitate extiterit præscientia, quod per eum vsu vitam æternam consequerentur, fuerintque ex æternitate prædestinari.

B Quintò, quia eo modo prædestinavit nos Deus iustificandos & saluandos, quo in tempore iustificamur & saluamur, vt D. Thomas hoc loco in argumento *sed contra* affirmat, meritoque Dominicus à Soto sæpe repetit in caput. 9. epistolæ ad Romanos: at adulti iustificamur, vitamque æternam consequimur dependentes ex eo, quod liberè velimus, ita vt integer effectus prædestinationis simul pendeat à libera voluntate Dei, & à libero influxu arbitrij nostri, in potestatemque nostra situm sit, nec iustificari, nec saluari, vt fides docet: ergo quod ex æternitate fuerimus prædestinati per ea media, quibus re ipsa prædestinati fuimus, vitamque æternam consequuturi sumus, non pendent solum ex diuina voluntate, qua Deus ad hæc ipsa media nobis opitulati constituit, sed simul etiam ex libera cooperatione, & influxu nostri arbitrij præuiso, neque voluntas diuina ita nobis opitulandi, rationem haberet prædestinationis, nisi præscientiam de libero arbitrij nostri influxu futuro adiunctam haberet.

C Postremò, quia cum auxilijs ex parte Dei, cum quibus vnus iustificatur & saluatur alius pro sua libertate, nec iustificatur, nec saluatur, & è contrario, vt patet ex illo Matthæi, 11. *Si in Tyro & Sidone, &c. neque dubitandum est multos torqueri apud inferos, qui multò maioribus auxilijs ad salutem à Deo donati fuerunt, quàm multi, qui in cælo diuino conspectu fruuntur, de quorum numero videntur esse Iudæi, qui Christum Dominum prædicantem, & miracula facientem viderunt, de quibus referente Paulo ad Romanos 11. conqueritur Deus per Iesaiam dicens, *Tota die expandi manus meas ad populum non credentem, sed contradicentem mihi*: & Christus Matthæi 23. *Quoties, inquit, volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluit*: sed quod hi cum maioribus auxilijs prædestinati & salui non fuerint, illi verò cum minoribus prædestinati ac salui fuerint, non aliunde fuit, nisi quia pro innata libertate noluerunt vt ita suo arbitrio, vt salutem consequerentur, hi verò maxime: ergo quod voluntas illa Dei æterna, qua adultis ea media ex sua parte conferre statuit, quibus in beatitudinem perueniunt, rationem prædestinationis habuerit, tamquam à conditione, sine qua eam rationem non habuisset, ex eo fuit dependens, quod adulti ipsi eo modo pro sua innata libertate vsuri erant suo arbitrio, vt ad eam perueniret, idq; Deus altitudine sui intellectus præuiderit.*

D Illud addendum est. Quamuis Deus alligatus non fuerit vsu liberi arbitrij præuiso, aliivse circumstantijs ex parte adulti prædestinandi, vt hoc, vel illo modo illi providere ac opitulati constitueret, potuisset tamen ad circumstantias, & ad vsum respicere, decensq; ac rationi valde cõsentaneum fuisse, vt id ita faceret: in multisque re ipsa ad multa respexisse, constituendo aliqua propter circumstantias, & vsum præuisum, quæ alioquin non constituisset, vt ex Scripturis sacris apertè colligitur. Dum enim inter effectus prædestinationis computatur, quod Deus morte eum iustum præueniat, qui si diutius viueret, pro sua libertate damnaretur, sanè in eo iusto prædestinando rationem habuit

Deus nos eo modo prædestinavit, quo iustificamur & saluamur.

Dei in prædestinandis aliquam rationem habuisse vsus liberi eorum arbitrij.

